

observed. The topicality of studying the issue of self-sufficiency is reflected in the fact, that the social order to discovering this phenomenon emphasizes the need to explain individual psychological characteristics of a person, that could confidently defend his/her own positions; provide himself/herself by his/her own potential; define a measure of social intervention in his/her private life, and be able to regain presence of mind in specific difficult situations and find optimal solutions to problems that appear in his/her work or personal development. Theoretical and methodological analysis has revealed the problem of insufficient elaboration of psycho-diagnostic tooling in the context of self-sufficiency, and that points to the fact that this phenomenon, being the interest of scientists, was rarely the subject of empirical research. In this regard, the purpose of the article is to report the results of approbation of author's method of investigating structural components of self-sufficiency. The methodology of the research of essential self-sufficiency characteristics was based on the conceptual views of the authors who studied these issues, and psychodiagnostic methods: «NPI (40)» – (Narcissistic Personal Inventory (40), «Generalized Self-Efficacy Scale» (GSES – R. Schwarzer, M. Jerusalem, in the adaptation of V. G. Romek), test determining the level of self-efficacy (J. Maddux, M. Sherer, adaptation of L. Boyarintseva). The article presents the author's psychological method (technique) called «The questionnaire of structural components of self-sufficiency». Some features which prove the reliability and validity of the methodology are explained as well. The results of the study have shown that the essential characteristics of the phenomenon are represented by the self-sufficiency indicators of self-dependency, independence, self-efficacy, purposefulness, distancing, altruism, autonomy, self-understanding, and thus are included in the test as separate scales. The general indicator of self-sufficiency is deduced in the test, and integrates all the test indices. The given data of correlation analysis indicates the internal consistency of the component structure of the phenomenon. The correlations of concrete scales-indicators of the elaborated method (all the structure parameters are correlated with each other at 1%), correlations with indices of parallel forms of the test (positive correlation, at the 5% level of significance), and the test-retest (positive correlation at 5%) have been studied as well. The perspectives for the further research are connected with the use of the author's questionnaire discussed in the article, which in turn will provide an empirical study of structural characteristics of the self-sufficiency phenomenon, expanding knowledge about its development and level of the organization.

Keywords: self-sufficiency, self-efficacy, self-dependence, test-questionnaire.

Подано до редакції 04.12.2015

УДК:159.99

Олена Андріївна Діколь-Кобрина,
асистент кафедри загальної психології та психології розвитку особистості,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
вул. Дворянська, 2, м. Одеса, Україна

РОЛЬ КУРАТОРА В ПСИХОЛОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

У статті розглядаються питання про роль куратора для студентів різних курсів; розкривається значення терміна «куратор»; описуються фактори, що впливають на успішність процесу адаптації студентів у групі; проаналізовано, у яких напрямках здійснюється діяльність куратора.

Ключові слова: куратор, адаптація, психологічне супроводження, студент, вищий навчальний заклад.

Постановка проблеми. Важливим аспектом реалізації мети й завдань навчально-виховної роботи у вищій школі є процес і результат адаптації студентів першого курсу.

Вступаючи до ВНЗ, учорашній школяр потрапляє до нового середовища, яке за відсутності або неспроможності адаптаційних механізмів може збільшити такі прояви різних афективних емоційних станів, як тривожність, страх, непевність у собі, що можуть бути тривалими та стійкими. Освітній процес у виші переважно опирається на інтелектуальний контакт викладачів зі студентами, що в певній мірі робить

«живучою» суб'єктно-об'єктну парадигму з директивним, маніпулятивним стилем спілкування. Психологічний супровід навчально-виховного процесу активізує особистісний потенціал студента, діалогові форми навчання, створює оптимальні умови для розвитку взаємозв'язків і взаємозалежностей у системі відношення педагога й студента.

Аналіз останніх публікацій. Загальні питання психологічного супроводження як наукової проблеми можна знайти в працях Б. Г. Ананьєва, П. П. Блонського, Л. С. Виготського, В. М. М'ясищева, С. Л. Рубінштейна,

Б. М. Теплової, К. О. Абульханової-Славської, Є. С. Ольховського, А. В. Петровського й ін.

Педагогічні аспекти адаптації студентів розглядаються в працях С. Гурі, Л. Дябел, І. Соколової, В. Сорочинської, В. Штифурак і ін. Аналіз педагогічної літератури свідчить про недостатність уваги науковців до проблеми педагогічних факторів адаптації [2].

Проблемі адаптації студентів в умовах ВНЗ у сучасній психологічній літературі приділяється значна увага. Зокрема, це наукові пошуки Т. Алексеевої, Ю. Бохонкової, Н. Герасимової, В. Демченко, О. Кузнецової, Л. Литвинової, І. Соколової та ін. Теоретико-методологічне вивчення літературних джерел показало, що поняття «адаптація» використовується у вузькому й широкому сенсі. У першому випадку її частіше розглядають як пристосування до середовища, тобто як першу фазу особистісного становлення індивіда, що вступає у відносно стабільну соціальну спільність. У цьому аспекті цю проблему розглядали такі вчені, як О. М. Жмиріков, І. О. Мілославова, В. О. Сластьонін та інші. У другому випадку адаптація, згідно з Ж. Піаже, розглядається в єдності взаємообумовлених протилежно спрямованих процесів (акомодация й асиміляція) зрівноважування суб'єкта із середовищем. Тут варто згадати таких авторів, як Ф. Б. Березін, Г. О. Бал, О. І. Зотова, Ю. К. Суботін та ін.

Адаптація студента до умов вишу є проявом процесу, спрямованого на підтримку гомеостазу між особистістю (студент-першокурсник) і середовищем (освітнє середовище вищої школи). Однак, на думку багатьох дослідників, адаптація – це ще й стан, який розглядається як характеристика відносин індивіда із зовнішнім середовищем, що виступають вираженням успішності адаптації як процесу (В. Г. Асеев, Ф. Б. Березін, О. О. Бодальов, І. В. Дубровіна, О. І. Кузьміна).

Мета статті полягає у визначенні ролі куратора в психологічному супроводі адаптації студентів-першокурсників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Історично склалося, що реалізація виховної роботи в студентських групах здійснюється через інститут кураторів. Це управлінська ланка, що взаємодіє з іншими у системі позааудиторної виховної роботи й забезпечує її організацію на рівні студентської академічної групи. Результатом діяльності куратора є набуття молоді людиною соціального досвіду поведінки, формування національної самосвідомості, ціннісних орієнтацій і розвиток індивідуальних якостей особистості.

Куратор у вищому навчальному закладі – це викладач-вихователь, який не тільки спостерігає за навчанням студентів, але й активно залучає їх до освітньо-виховного процесу, використовуючи систему взаємин, засновану на співробітництві й партнерстві. Одне з головних завдань куратора – допомогти студентам 1 і 2 курсів швидко й безболісно адаптуватися до студентського життя, навчитися орієнтуватися у своїх правах і обов'язках, ознайомитися з організацією на-

вчального й позанавчального процесу у ВНЗ, згуртувати колектив і створити сприятливий мікроклімат у групі. Куратор поєднує в собі кілька соціальних ролей, він – організатор, соціолог, тренер, гід, режисер. Куратор знайомить першокурсників з місцем їхнього навчання, проживання, з містом, знайомить із традиціями факультету й університету в цілому. У його задачі входить діагностування й виявлення тих або інших труднощів студентської адаптації, він надає допомогу групі в період підготовки до заходів, як організатор і постановник, створює умови для формування здорового мікроклімату в колективі [1].

Входження молодих людей у систему університетського навчання, надбання ними нового соціального статусу жадають від молодих людей виробітку нових способів поведінки. Це часто може бути причиною психологічної перенапруги. Саме на першому курсі формується ставлення молодих людей до навчання, майбутньої професії, триває «активний пошук себе». Часто навіть шкільні відмінники на першому курсі не відразу набувають впевненості у своїх силах. Перша невдача багатьох призводить до розчарування, втраті перспективи, відчуження, пасивності. Цього не повинні допускати куратори, їхня задача – зрозуміти, підтримати й допомогти студенту успішно пройти соціальну адаптацію.

В умовах вищої школи особлива роль в адаптації й у розвитку професійних якостей особистості студента належить викладачеві взагалі і насамперед кураторові.

Університетське середовище може бути чинником успішної адаптації першокурсників лише за умови взаємоповаги, довіри, об'єктивності, віри в розвиваючі можливості студентів. Відносини в діаді «викладач - студент» виступають необхідною умовою психологічного супроводження успішної адаптації студентів-першокурсників.

Загальноприйнятим є допущення, що адаптаційний процес не обмежується першим курсом. Але протягом цього періоду найбільш інтенсивно відбувається формування адаптованості як особистісної якості, спрямованої на вироблення нових засобів з оволодіння змістом навчальної діяльності, нових форм відносин і спілкування.

Адаптація першокурсників стає найважливішою формою розвитку особистості студента як майбутнього фахівця. Цей процес обмежений за часом, інтенсивний за темпом, коли у відносно обмежений проміжок часу виникає необхідність активно усунути або, навпаки, засвоїти новий соціальний зміст. Адаптований студент пристосований до повноцінного розвитку свого особистісного, фізичного, інтелектуального й іншого потенціалів у іншому для нього осередку.

Можна виділити ряд факторів успішного протікання відносин у діаді «викладач - студент»: моральна зрілість викладача; професійна наукова ерудиція; психолого-педагогічна підготовка; результативність

педагогічного впливу; аутентичність професійної поведінки (природність прояву педагогом професійно важливих якостей, які потрібно засвоїти студентам); уміння здійснювати особистісно-орієнтований підхід. Ці фактори лежать і в основі успішної адаптації першокурсників, роблять студентів психологічно готовими до прояву резервних якостей у проблемних ситуаціях, підвищують ефективність їхнього спілкування, сприяють реалізації індивідуально-цінних якостей.

Таким чином, можна виявити деякі аспекти діяльності й спілкування педагога, необхідні для процесу психологічного супроводження адаптації першокурсників. Це соціально-психологічний аспект – уміння викладача працювати з колективом; індивідуально-психологічний – мобілізація особистості для розв'язання необхідних питань і проблем; дидактико-психологічний – діяльність для рішення педагогічних завдань у процесі навчання й виховання. Всі ці аспекти взаємозалежні в діяльності й системі відносин викладача.

У ході психологічного супроводження між суб'єктами, на думку ряду дослідників, встановлюються рівнопартнерське навчальне співробітництво, близькі відносини, що дозволяє педагогові активно впливати на особистість учня, створюється атмосфера взаємної довіри й «живої» участі [4].

Спільним для багатьох дослідників є те, що в психологічному супроводі ведуча роль належить педагогові, діяльність якого побудована на особистісно-орієнтованому підході, центрованому на студенті. Тільки тоді створюються передумови суб'єкт-суб'єктних відносин, що дозволяють прогнозувати, вносити зміни в процес розвитку особистості й спілкування. Психологічний супровід – тривалий процес, що здійснюється на всіх етапах становлення й розвитку особистості майбутнього фахівця. Це такий процес взаємодії викладача й студента, під час якого виникають відносини співтворчості, співробітництва, емоційної відкритості й довіри друг до друга.

Сучасні вимоги до навчально-виховної роботи мають потребу в посиленні педагогічних досліджень у цій сфері з метою розробки ефективних практичних методик адаптації студентів.

Ставши студентом вищого навчального закладу, першокурсники здебільшого відчують радість, емоційний підйом, у них зростає власна самооцінка тощо. Але значна їх частина вже через кілька місяців (тижнів) починає почувати певний дискомфорт, основною причиною якого є труднощі адаптації в умовах вищого навчального закладу.

Процес адаптації до навчання у вищій школі – досить складне й багатоаспектне явище. Прискорення процесів адаптації першокурсників до нового для них способу життя й діяльності, дослідження психологічних особливостей, психічних станів, які виникають у навчальній діяльності на початку навчання у вищій школі, а також виявлення педагогічних і психологічних умов активізації цього процесу є надзвичайно

важливими задачами. Проте, організація навчальної діяльності на першому курсі не забезпечує на достатньому рівні адаптацію студентів до специфічних умов вищої школи. Внаслідок неузгодженості дій викладачів, кураторів й інших служб, а також недостатньої уваги до вирішення цієї проблеми з боку керівників студенти адаптуються до навчального процесу досить важко. Показниками успішної соціальної адаптації виступає високий соціальний статус індивіда в визначеному середовищі, його психологічне задоволення цим середовищем і його найбільш важливими елементами, зокрема задоволення роботою, її організацією, умовами й змістом тощо. Показниками низької соціальної адаптації є переміщення суб'єкта в інше соціальне середовище, відхилення в поведінці. Успішність соціальної адаптації залежить від характеристики оточення й суб'єкта. Особливо важливими є адаптаційні процеси на першому етапі навчання у вищій школі. Складність цього етапу полягає в тому, що в студента відбувається перебудова всієї системи ціннісно-пізнавальних орієнтацій особистості, засвоюються нові способи пізнавальної діяльності, формуються певні типи й форми міжособистісних зв'язків і відносин. З першого дня навчання у вищій школі студент потрапляє в навчальну групу, де зібрані колишні школярі з різними характерами, амбіціями, цілями, самооцінкою тощо. У цих умовах дуже важко адекватно сприймати не тільки навколишню дійсність, а й навіть самого себе. Виявлення своєї особистості, зайняття своєї соціальної «ланки» у колективі, що формується, адаптація власної поведінки щодо рольових очікувань студентів-одногрупників не в усіх відбувається легко й відразу. Як правило, це важкий і тривалий період у розвитку колективу. Крім цього, різниця між сільською й міською молоддю в питаннях виховання, відношення до життя й різниця в ступені можливостей для самореалізації ще більше загострює й сповільнює процес адаптації першокурсників, а також формування адекватної системи відносин і спілкування [1].

Окреслений ряд проблем адаптації студентів дозволяє зазначити, що адаптаційний процес потрібно розглядати комплексно, на різних рівнях його протікання, з огляду на різні форми й стратегії. В адаптації студентів велике значення має психологічна підтримка. Доброзичливість, увага до студентів, індивідуальний підхід сприятимуть скороченню строків адаптації до навчального процесу у вищій школі. Саме від куратора групи багато в чому залежить успішність адаптації першокурсників до нового соціального середовища, встановлення ділових і особистих контактів між членами групи.

Успіх діяльності куратора 1 курсу багато в чому залежить від чіткого осмислення й визначення основних напрямків, від оптимального вибору форм і методів виховання, що значно підвищує ефективність керування адаптаційним процесом першокурсників до навчального закладу. Основними напрямками комплексної системи організаційно-педагогічних заходів, які дозво-

ляють кураторові оптимізувати роботу й швидше досягти необхідних результатів, є: проведення роботи щодо ознайомлення студентів з особливостями навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, професійного орієнтування; знайомство куратора із соціально-демографічними характеристиками студентів, вивчення рис характеру, рівня знань і суспільної активності; вивчення системи міжособистісних відносин, що формуються; розвиток у першокурсників організаторських умінь і звичок; надання допомоги в науковій організації роботи студентів; надання допомоги студентам в організації самовиховання.

Основними завданнями куратора на початковому етапі формування професійних інтересів є: виявлення в студентів мотивів вступу до певного навчального закладу, міри розуміння специфіки й характеру обраної професії; визначення міри свідомості вибору навчального закладу й професії, діагностика даних, які можуть і повинні бути розвинені в процесі підготовки майбутніх фахівців. Кураторові необхідно особливу увагу приділяти активному знайомству студентів з вимогами, які пред'являються професією до особистості фахівця. Також необхідно розвивати пізнавальний інтерес до наукових і професійних вимог через організацію позанавчальної діяльності студентів – основної форми роботи куратора [3].

Позиція куратора стосовно студентів різних курсів буде змінюватися. З розвитком й активізацією діяльності органів студентського самоврядування й інших студентських співтовариств роль куратора буде полягати, насамперед, у підтримці ініціатив студентів [5].

Висновки. Отже, очевидним є те, що у кожного студента є певна потреба в самоосвіті, але рівні цієї потреби у кожного різні. Задача куратора полягає в

тому, щоб створити умови для її задоволення, сформулювати спонукальні мотиви до самоосвіти в кожного студента й надати необхідну допомогу. Міра допомоги повинна бути визначена індивідуальними особливостями й можливостями студента. Загальновідомо, що успішність соціально-психологічної адаптації пов'язана з розвитком групи як колективу. Уже на першому році навчання група може пройти всі етапи розвитку, починаючи від дифузійного стану до рівня колективу. Тому кожний куратор повинен уміти використовувати зручні й легкі в обробці діагностичні методики, які забезпечують глибоке й всебічне проникнення у внутрішню структуру групи. Крім того, для інтенсифікації адаптації студентів до умов нового навчального закладу вагомим значення набуває інтенсивність дружніх взаємовідносин у групі. Тому з метою стимулювання процесів мікрогрупової диференціації потрібна організація колективних форм спільного дозвілля (виставки, театри, турпоходи тощо), які включають, крім усього іншого, психологічні ігри й вправи, орієнтовані на створення сприятливого психологічного клімату в групі й духовний розвиток і формування особистості.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у подальшому вивченні особливостей роботи куратора як невід'ємну й важливу умову психологічного супроводу успішної адаптації студентів-першокурсників до університетського середовища в діаді «викладач – студент», що дозволяє конкретизувати на рівні студентської групи, і навіть стосовно кожного студента, реалізацію пріоритетної задачі сучасного виховання – створення оптимальних умов для особистісного та професійного саморозвитку кожного студента, становлення його як особистості та як фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академічної групи / Методичні рекомендації / Під редакцією Н. К. Желябіної. – Запоріжжя: ЗДІА, 2007. – С. 67-68.

2. Манузина Е. Б. Педагогическое сопровождение студентов в образовательных учреждениях высшего профессионального образования / Е. Б. Манузина // Вестн. Томского гос. пед. ун-та (Tomsk State Pedagogical University Bulletin). – 2011. – Вып. 1 (103). – С. 110-111.

3. Мефанік М. С. Роль куратора академічної групи [Електронний ресурс] / М. С. Мефанік // Науково-практична конференція науково-педагогічних

працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (45-а; 2012 р.; Харків) : збірник тез доповідей / Укр. інж.-пед. акад. – Харків: [б. в.], 2012. – Ч. 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdl.handle.net/123456789/2448>.

4. Соколова І. Інститут кураторів у вузі / І. Соколова // Освіта і управління. – 1998. – № 4. – С. 74-82.

5. Царапина Т. П., Ульрих Т. А., Никулина И. В. Эффективная организация кураторской деятельности: учеб.-метод. пособ. / Т. П. Царапина, Т. А. Ульрих, И. В. Никулина. – Пермь: Изд-во Перм. гос. техн. ун-та, 2010. – 147 с.

REFERENCES

1. Zheliabina, N. K. (Ed). (2007). Innovatsiini komunikativni tekhnologii v roboti kuratora akademichnoi hrupy [Innovative communication technologies in the work of a mentor of a student group]. *Metodychni rekomendatsii – Methodical recommendations*. Zaporizhzhia: ZDIA [in Ukrainian].

2. Manuzina, E. B. (2011). Pedagogicheskoe soprovozhdenie studentov v obrazovatelnykh uchrezhdeniyah vysshogo professionalnogo obrazovaniya [Pedagogical support of students in higher educational institutions]. *Vestn. Tomskogo gos. ped. un-ta – Bulletin of Tomsk State Pedagogical University, 1, (103)* [in Russian].

3. Mefanik, M. S. (2012). Rol kuratora akademichnoi hrupy [Role of mentor of a student group]. *Zbirnyk tez dopovidei – Collection of scientific works*. Retrieved from: <http://hdl.handle.net/123456789/2448> [in Ukrainian].

4. Sokolova, I. (1998). Instytut kuratoriv u vuzi [Institute of mentors in a higher educational institution]. *Os-*

vita i upravlinnia – Education and administration, 4, 74-82 [in Ukrainian].

5. Tsarapina, T. P., Ulrih, T. A., Nikulina, I. V. (2010). *Effektivnaya organizatsiya kuratorskoy deyatel'nosti: ucheb.-metod. posob. [Efficient organization of mentor activities: textbook]*. Perm: Izd-vo Perm. gos. tehn. un-ta [in Russian].

Елена Андреевна Диколь-Кобрина,
ассистент кафедры общей психологии и психологии развития личности,
Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова,
ул. Дворянская, 2, г. Одесса, Украина

РОЛЬ КУРАТОРА В ПСИХОЛОГИЧЕСКОМ СОПРОВОЖДЕНИИ АДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ-ПЕРВОКУРСНИКОВ

Путем проведения анализа теоретической литературы в статье раскрываются основные принципы работы куратора и его основная роль в жизни студентом. Определено, что куратор в высшем учебном заведении – это преподаватель-воспитатель, который не только наблюдает за обучением студентов, но и активно привлекает их к учебно-воспитательному процессу, используя систему взаимоотношений, основанную на сотрудничестве и партнерстве. Одна из главных задач куратора – помочь студентам 1 и 2 курсов быстро и безболезненно адаптироваться к студенческой жизни, научиться ориентироваться в своих правах и обязанностях, ознакомиться с организацией учебного и внеаудиторного процесса в вузе, сплотить коллектив и создать благоприятный микроклимат в группе. Куратор сочетает в себе несколько социальных ролей, он – организатор, социолог, тренер, гид, режиссер. Вхождение молодых людей в систему университетского обучения, обретение ими нового социального статуса требуют от молодых людей выработки новых способов поведения. Это часто может быть причиной психологического перенапряжения. Можно выделить ряд факторов успешного протекания отношений в диаде «преподаватель – студент»: нравственная зрелость преподавателя; профессиональная научная эрудиция; психолого-педагогическая подготовка; результативность педагогического воздействия; аутентичность профессионального поведения (естественность проявления педагогом профессионально важных качеств, которые нужно усвоить студентам) умение осуществлять личностно-ориентированный подход. Кроме того, следует выявить некоторые аспекты деятельности и общения педагога, необходимые для процесса психологического сопровождения адаптации первокурсников. Это социально-психологический аспект (умение преподавателя работать с коллективом); индивидуально-психологический (мобилизация личности для решения необходимых вопросов и проблем); дидактико-психологический (деятельность для решения педагогических задач в процессе обучения и воспитания). Все эти аспекты взаимосвязаны в деятельности и системе отношений преподавателя. Современное образование нацелено на решение таких задач, как создание условий для повышения конкурентоспособности личности, обеспечение профессиональной и социальной мобильности, формирование кадровой элиты общества, основанной на свободном развитии личности. В соответствии с этим, целями кураторской деятельности являются сплочение коллектива, формирование профессиональных качеств студентов и кураторов, потому что именно в коллективе создаются оптимальные условия для реализации личностного потенциала и развития способностей (коммуникативных, организаторских, аналитических).

Ключевые слова: куратор, адаптация, психологическое сопровождение, студент, высшее учебное заведение

Olena Dikol-Kobrina,
assistant of the Department of General Psychology and Psychology of Personality Development,
Odessa I. I. Mechnikov National University,
2, Dvorianska Str., Odesa, Ukraine

ROLE OF MENTOR IN PSYCHOLOGICAL FOLLOW-UP OF FIRST-YEAR-STUDENTS' ADAPTATION

The article is aimed at revealing the main peculiarities of mentor's work and his/her role in university students' life. The review of scientific literature allows to consider a mentor of a higher educational institution as an educator, who not only supervises students' studying, but also actively engages them into the educational process, using the system of interrelations, based on collaboration and partnership. One of the main tasks of any mentor is to help first- and second-year-students quickly adapt to the student life, learn their rights and duties, understand the organization of the educational process at a university, and create positive atmosphere in a group. A mentor has several social roles, he/she is considered as an organizer, a sociologist, a coach, a guide, and a director. New educational environment as well as a

new social status require first-year-students to obtain new behavior patterns. This process may cause some psychological stresses, and a mentor helps students overcome all psychological and social difficulties at this stage of their personal development. Besides, there have been distinguished the following factors of successful relations between a lecturer and a student: moral maturity of a lecturer, his/her professional scholarly erudition, psycho-pedagogical preparedness; efficiency of pedagogical interaction, authenticity of professional behavior; his/her ability to perform a personality-oriented approach. Besides, the following aspects of pedagogues' activities, required for the process of psychological follow-up of first-year-students' adaptation, have been determined: psychosocial aspect (educator's skills of working with students), individual psychological aspect (personality mobilization for solving potential problems), psycho-didactic (activities aimed at educational tasks solution). All these aspects are interconnected in the system of relations between lecturers and students. Modern education is aimed at solving such tasks as creating conditions for increasing competitiveness of a personality, providing professional and social mobility, training qualified staff, etc. Thus, the goals of mentor's activities are teambuilding, formation of professional qualities in students; because it is the team where optimal conditions for the realization of personal potential and development of communicative, organizational and analytics abilities of future professionals can be created.

Keywords: mentor, adaptation, psychological follow-up, student, higher educational institution.

Подано до редакції 04.12.2015
